

Beredskabsplan - Vold og overgreb mod børn og unge

Handleplan ved vold og overgreb mod børn og unge 2024

Godkendt i Byrådet den 28. august 2024

Styringstrekant

Handlingsplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger. Som det fremgår af styringstrekanten, er 'Planer' afledt af byrådets visioner.

Grundfortælling

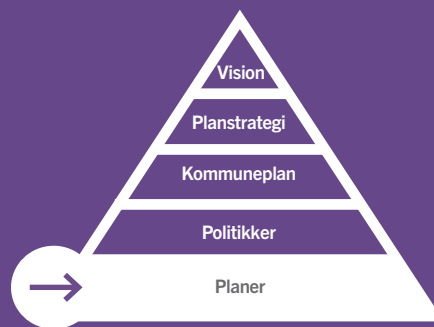
I Sønderborg er hele Europa inden for din rækkevidde. Det er her, at Skandinavien og det kontinentale Europa mødes og bindes sammen. Storbyer som Flensborg, Hamborg og Kiel er vores tætte naboer, imens den veludbyggede infrastruktur med motorvej og lufthavn sikrer korte afstande til andre metropoler som f.eks. Berlin og København.

Vores særlige placering som naturligt knudepunkt i grænselandet har givet os en helt speciel evne til at samarbejde på tværs af grænser, kulturer og skel, og i dag bor og lever 120 forskellige nationaliteter i Sønderborg.

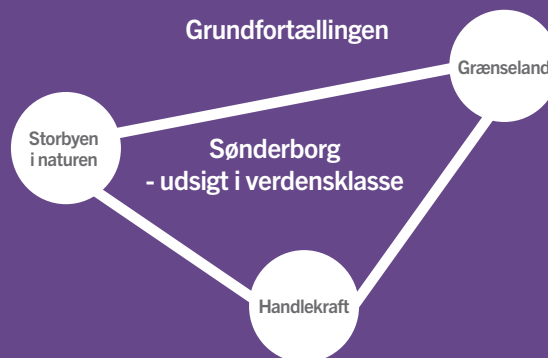
På den ene side rummer Sønderborg alle storbyens karakteristika: Nogle af Danmarks største globale industrikoncerner ligger her. Universitetets campus er landets mest internationale med studerende fra over 50 lande, og snakken på alverdens sprog summer i byens mange restauranter og caféer. Det er også i Sønderborg, at du finder ligeså mange kulturoplevelser og events, som der er dage i året.

Men Sønderborg er på samme tid også noget ganske andet, for vi er en storby midt i naturen. Her er skove, strande, bakker, lunde og søer. Her er 250 km krøllet kystlinje. Her er plads til udfoldelse, ro og dybde.

Styringstrekanten

Grundfortællingen

Turist-destination

Byrådets Vision og Planstrategi

Et godt liv

Bæredygtige byer, lokalsamfund og fællesskaber

Uddannelser

Arbejdsmarked, videnssamfund og erhvervsclima

Grøn omstilling

Et godt liv

Vi møder borgerne i øjenhøjde og hjælper med at se muligheder.

Vi sikrer tryghed, omsorg og støtte til dem, der har brug for det, så alle kan trives og udvikle sig.

Vi støtter kulturen, et rigt og aktivt foreningsliv og det frivillige arbejde.

De seks fokusområder

Byrådets Vision og Planstrategi tager udgangspunkt i hele Sønderborg Kommune – med områdets unikke position med særegne landskaber, landsbyer, byer og kulturhistorie.

Byrådets to fyrtårnsprojekter, ProjectZero og Nordborg Resort, er udtryk for at vi tør satse, prioritere, handle og gennemføre. De fem fokusområder er udpeget af Byrådet og skal skabe sammenhæng mellem den overordnede vision for kommunens udvikling og de fokusområder samt handlinger, der arbejdes med på tværs af fagudvalg og politisk ståsted.

Forord

Sønderborg Kommunes beredskabsplan ved vold og overgreb mod børn og unge skal være med til at sikre, at alle ansatte, der arbejder direkte med børn og unge, kan håndtere situationer med overgreb på en kvalificeret og kompetent måde. Beredskabsplanen er udarbejdet for at øge bevidstheden om ansvar og pligter samt sikre en hurtig, ensartet og professionel håndtering af sager med mistanke eller viden om seksuelle og/eller voldelige overgreb mod børn og unge.

Beredskabsplanen er lovpligtig og skal bruges til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af

Beredskabsplanen er godkendt af Byrådet den 28. august 2024.

Vigtige kontaktinformationer
Børn og Familie tlf. 2790 4242
Mail: modtagelsen@sonderborg.dk

Uden for åbningstiden kontaktes politiet på tlf. 114.
Politiet kontakter døgnvagten.

Det forventes, at alle ledere med ansatte som arbejder direkte med børn og unge, gennemgår beredskabsplanen i samarbejde med deres ansatte.

sager om overgreb mod børn. Den skal udformes skriftligt, vedtages af Byrådet og offentliggøres, jf. barnets lov § 15, stk. 2.

Beredskabsplanen skal revideres løbende eller med maksimalt 4 års interval.

Beredskabsplanen tager udgangspunkt i barnets lov, som giver børn og unge en grundlæggende ret til at blive inddraget og få indflydelse på de forhold, der vedrører dem.

Indhold

Definitioner på vold, seksuelt overgreb og digitale krænkelser	5
Hvad er vold?	5
Hvad er et seksuelt overgreb?	6
Hvad er digitale krænkelser?	6
Tidlig forebyggelse af vold og seksuelle overgreb	7
Mulige tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb	8
Særligt udsatte børn og unge	11
Håndtering af bekymring, mistanke og konkret viden	12
Hvad må jeg tale med barnet om?	13
Underretningspligt	14
Handleveje - Ved mistanke og konkret viden?	15
Ved mistanke/viden rettet mod forældre/stedforældre	16
Ved mistanke/viden rettet mod andre	16
Ved mistanke/viden rettet mod et andet barn	17
Ved mistanke/viden rettet mod en ansat	18
Underretningsprocessen	19
Øvrige inddragelser i sagen	21
Det regionale børnehus - Børnehus Syd	21
Politiet	21
Pressehåndtering	22
Støtte og vejledning	22
Relevante henvisninger	23

Definitioner på vold, seksuelle overgreb og digitale krænkelse

Hvad er vold?

Vold er en handling eller trussel, der krænker en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen, uanset om de er barn eller voksen. Vold kan være bevidst eller opstå i affekt og overskrider samfundets love og normer. Fysisk og psykisk vold kan begås af både en voksen eller et andet barn/ungt menneske.

Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som truer barnets udvikling og sundhed. Børn risikerer alvorlige fysiske og psykiske skader, når de udsættes for vold eller er vidne til vold i familien. At overvære vold mod nære, som en forælder, kan være lige så skadeligt som selv at blive udsat for vold.

Psykisk vold

Psykisk vold kan beskrives som at skade, skræmme eller krænke uden direkte fysisk påvirkning. Det kan være i form af følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf, indespærring eller tilsvarende eller generelt nedværdigende behandling. Manglende stimulering samt forhindring af børns skolegang eller fritidsinteresser er ligeledes eksempler på psykisk vold. Der er også tale om vold, når børn er vidne til vold f.eks. mod en forælder eller søskende.

Der kan også være tale om egentlig vanrøgt, hvor barnet efterlades uden pasning eller ikke får fysisk omsorg.

Fysisk vold

Fysisk vold kan beskrives som enhver form for fysisk handling, som skader, smerter, skræmmer eller krænker. Volden kan f.eks. være slag, spark, angreb med en genstand eller anden form for straf, hvor barnet rammes direkte på kroppen. Fysisk vold giver ikke kun skader på kroppen. Volden kan også gøre det svært psykisk, f.eks. i form af stress, frygt og nedbrydning af selvværd.

Se vejledende oversigt over barnets/den unges adfærd og reaktioner ved vold på side 8.

Udvalgte paragraffer i straffeloven om psykisk, fysisk og digitale krænkelse

Psykisk vold

§ 243

Fysisk vold

§ 244 Simpel vold

§ 245 Grov vold

Seksuelle overgreb

§ 216 Voldtægt

§ 222 Samleje med børn under 15 år

Digitale krænkelse

§ 232 Blufærdighedskrænke

§ 264d Ulovlig billeddeling

§ 266 Trusler & afpresning

Læs mere i [straffeloven](#).

Hvad er et seksuelt overgreb?

Et seksuelt overgreb sker, når et barn eller en ung inddrages i seksuelle aktiviteter, som det ikke kan forstå rækkevidden af, ikke er udviklingsmæssigt parate til, og derfor ikke kan give samtykke til. Dette inkluderer også aktiviteter, der bryder samfundets sociale eller juridiske normer. Ligesom med vold kan seksuelle overgreb begås af både en voksen eller et andet barn/ungt menneske.

Der er således tale om overgreb, når

- barnet eller den unge ikke kan forstå, ikke er modent til eller ikke kan give samtykke til en seksuel handling.
- der sker en krænkelse af barnets eller den unges integritet.
- den krænkende part udnytter barnets eller den unges afhængighed eller egen magtposition.
- den seksuelle handling baserer sig på en persons behov.
- et barn under den seksuelle lavalder, har seksuel omgang med en ung/voksen over den seksuelle lavalder.

Et seksuelt overgreb med fysisk kontakt kan være

- når en person kysser eller berører barnets krop eller kønsdele
- har samleje (vaginalt eller analt) med barnet, eller
- får barnet til at berøre personens kønsdele

Et seksuelt overgreb uden fysisk kontakt kan være

- når en person blottes sig for barnet.
- når en person viser seksuelt materiale, såsom fotografier eller film til et barn eller en ung (og hvor der ikke er givet samtykke hertil).
- når en person beder barnet om at klæde sig af.
- ved telefonsex.
- ved beluringer.

Se vejledende oversigt over barnets/den unges adfærd og reaktioner på side 9 og 10.

Hvad er digitale krænkelse?

Digitale krænkelse er handlinger online, der kan skade en persons psykiske velbefindende eller krænke dens privatliv gennem nedværdigende eller krænkende adfærd.

Digitale medier giver mulighed for, at seksuelle digitale krænkelse kan finde sted, da internettet, computere og mobiltelefoner er en helt naturlig del af børns og unges liv og hverdag.

Seksualiserede digitale krænkelse

Seksualiserede digitale krænkelse er en underkategori til digitale krænkelse. Det dækker over alle uønskede seksuelle handlinger, der foregår på nettet, f.eks. hvor billeder, videoer, indlæg, beskeder eller sider bliver anvendt på en måde, så et barn eller en ung f.eks. føler sig truet, udnyttet, tvunget, ydmyget, udstillet, seksualiseret, diskrimineret, ked af det, bange eller bekymret. Det kan f.eks. omhandle grooming og sextortion.

Grooming

Grooming er en proces, hvor en person manipulerer et barn eller en ung til at medvirke i seksuelle aktiviteter. Grooming sker ofte online, hvor en person kan udgive sig for at være et barn eller en ung person. Dette gør det lettere for dem at skjule deres identitet og skabe kontakt via internettet, chatfunktioner eller spil.

Personen opbygger en følelsesmæssig relation baseret på fortrolighed og afhængighed. De tester relationens styrke ved at komme med krav og seksuelle samtaler.

Hvis barnet modsætter sig, reagerer den voksne ofte med sårede følelser, trusler eller forsøg på at genopbygge tilliden.

Når personen føler sig sikker, vil personen gradvist afsløre sin sande identitet og forsøge at arrangere møder med barnet, hvor de seksuelle overgreb finder sted. Efter overgrebet forsøger personen at give barnet skyldfølelse eller kommer med trusler for at forhindre, at barnet fortæller andre om overgrebet. Barnet erkender typisk for sent, at personen ikke har reelle hensigter, og tør ofte ikke betro sig til andre af frygt for konsekvenserne.

Sextortion

Børn og unge kan opleve at blive afpresset med intimt materiale, f.eks. ved at en voksen eller ung bruger barnets intime materiale til at afpresse med. Typisk er motivationen for afpresseren penge, mere intimt materiale eller seksuelle ydelser.

Ofte vil barnet eller den unge ikke betro sig til voksne af frygt for, at billederne havner på de sociale medier, eller at forældrene skal opdage, at der er delt f.eks. nøgenbilleder.

Nogle afpressere hacker sig ind på børns og unges webcam, hvorefter de optager video eller tager billeder, som de bruger til afpresning.

Tidlig forebyggelse af vold og seksuelle overgreb

Tidlig forebyggelse af vold og seksuelle overgreb, herunder digitale krænkelse, mod børn og unge er vigtig. Forskning viser, at jo tidligere et overgreb opdages, desto bedre er prognosen for, at barnet undgår alvorlige traumer og senfølger. Den tidlige opsporing og forebyggende indsats foregår i det daglige arbejde i daginstitutioner, skoler, ungdomsuddannelser, jobcentre og i foreningslivet. Forebyggelse kan ske gennem to tilgange: ydre og indre forebyggelse.

Ydre forebyggelse

Ydre forebyggelse handler om at skabe trygge og tydelige rammer for at beskytte børn og unge mod voldelig eller grænseoverskridende adfærd fra voksne eller andre børn. Dette kan inkludere politikker og retningslinjer i dagtilbud, skoler og fritidsaktiviteter, der fremmer sikkerhed og forebyggelse. Eksempler er regler for leg og samvær, brug af sociale medier og klare aftaler om, hvordan voksne interagerer med børn (berøring, sprog m.m.). Reglerne kan tilpasses børnenes alder og behov. I den ydre forebyggelse tager de voksne ansvar for børnene.

Indre forebyggelse

Indre forebyggelse handler om at hjælpe børn med at forstå og genkende deres egne følelser. Det indebærer at lære dem at skelne mellem lyst og ulyst, at være aktiv og passiv og mellem omsorg og overgreb. Personalet kan styrke børns evne til at sætte og respektere grænser. Undervisning i grænsesætning, selvværd, følelsesmæssig intelligens og kommunikation er en del af denne forebyggelse. Målet er at give børn og unge værktøjer til at beskytte sig selv og håndtere udfordrende situationer i et trygt miljø, hvor de føler sig hørt og respekteret.

Faglig viden

På det faglige felt er det afgørende, at både ledere og medarbejdere besidder en solid faglig viden om:

- Forståelse og tolkning af børn og unges tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb.
- Identifikation af tegn og reaktioner hos børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb.
- Børns seksualitet og den nødvendige grænseafklaring mellem acceptabel og bekymrende seksuel adfærd. (Se Bekymringsbarometeret side 8).
- Kommunikation med børn generelt samt specifikt i relation til temaerne vold og seksuelle overgreb.
- Evnen til at handle, selv når der er tvivl om situationen, og selv når der ikke er fuldstændig sikkerhed omkring barnets oplevelser af overgreb.
- De potentielle skadevirkninger for børn, der har været udsat for vold og seksuelle overgreb.
- Det skriftlige beredskab i kommunen og kendskab til forskellige handleprocedurer i sager om overgreb mod børn og unge.

Udover faglig viden er det essentielt, at der eksisterer en kultur med åbenhed og dialog på arbejdspladsen, særligt når det gælder italesættelse af bekymringer eller mistanke om, at et barn udsættes for overgreb.

Ledere og medarbejdere skal være i stand til at gå i dialog med børnene og forældrene i sådanne situationer.

Eksempler på emner du kan have fokus på i arbejdet med børn:

- **Konflikthåndtering:** At gå sin vej ved konfliktoptrapning og sige ”nej” til grænseoverskridende adfærd osv.
- **Grænser:** Egne og andres grænser, og forståelsen af at grænser kan variere fra person til person. Retten til egen krop og forskellen mellem gode og dårlige hemmeligheder m.m.
- **Adfærd og samværsformer:** Sprog, påklædning og sociale normer m.m.
- **God digital adfærd:** Sikker og ansvarlig brug af digitale medier.
- **Seksualundervisning:** Vejledning tilpasset barnets alder, modenhed og funktionsniveau.
- **Oplysning om rådgivning:** Muligheder for at søge hjælp hos f.eks. Red Barnet, Børnetelefonen, Sex & Samfund m.fl.
- **Henvise til DinSide:** Børn og unges digitale indgang til information om barnets lov via Sønderborg Kommunes hjemmeside.

Mulige tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb

Mange børn og unge, der har oplevet vold eller seksuelle overgreb i hjemmet, vælger ikke at dele deres oplevelser med nogen. Som fagperson er det vigtigt at være opmærksom på tegn hos barnet eller markante ændringer i adfærd. Hvis du observerer sådanne tegn, bør du drøfte situationen med kolleger for at afdække, om barnet eller den unge har brug for hjælp eller støtte. I nedenstående oversigter beskrives en række mulige tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb. Det er dog vigtigt at bemærke, at oversigterne ikke er udtømmende, og at der ikke findes entydige tegn på, at et barn eller en ung har været udsat for vold eller seksuelle overgreb. Manglende trivsel kan også skyldes andre former for omsorgssvigt, så det er afgørende at reagere og undersøge det nærmere. Hvis du er i tvivl, kan du også søge sparring ved Børn og Familie.

Vurdering af seksuel adfærd

Vurdering af børn og unges seksuelle adfærd bør vurderes ud fra barnets funktionsniveau og generelle trivsel.

Bekymringsbarometeret fra JanusCentret er et værktøj, som kan benyttes, hvis du er i tvivl om, hvordan du skal vurdere og tackle den seksuelle adfærd, som barnet eller den unge udviser. Bekymringsbarometeret er opdelt i grøn, orange og rød adfærd.

Grøn

Seksualitet som er normative og betegnes sund, spontan, nysgerrig, let distraherbar, eksperimenterende og som tilsvarende alder, størrelse og modenhed.

Orange

Seksualitet som er bekymrende ift. intensitet og hyppighed eller ikke er tilsvarende aldersmæssig og udviklingsmæssig modenhed.

Rød

Seksualitet som er krænkende skadelig. Dvs. adfærd som er overdreven, grænseoverskridende, hemmelighedsfuld ellers tvangsmæssig.

Mulige tegn og reaktioner - vold

Fysiske tegn

- Mærker efter slag
- Brandmærker
- Sår på kroppen
- Mærker efter kvælningsforsøg
- Brud på arme og ben, kraveben eller andre knoglebrud
- Symptomer på Shaken Baby Syndrom.
- Hyppige skadestuebesøg
- Psykosomatiske klager - hoved- og mavepine, kvalme, utilpashed, smerter
- Vanskeligheder med kropslig kontakt/berøring
- Søvnvanskeligheder
- Overreaktion på pludselige lyde og bevægelser

Psykiske tegn

- Tristhed
- Indadvendthed
- Ensomhedsfølelse, føler sig anderledes
- Isolation
- Utryk tilknytning
- Mistillid til voksne
- Dissociation
- Lav selvfølelse
- Hjælpeløshed, magtesløshed, skyldfølelse, skamfølelse
- Frustration og vrede
- Depression
- Angst
- Tvangstanker
- Manglende identitetsfølelse
- Svært ved at løsrive sig fra forældre / løsriver sig for hurtigt
- Post Traumatisk Stress Disorder (PTSD)

Sociale og adfærdsmæssige tegn

- Koncentrationsvanskeligheder i forhold til leg og samvær med andre
- Leg med f.eks. dukker, hvor vold illustreres
- Vanskeligheder med impuls kontrol
- Indlæringsvanskeligheder
- Tab af kompetencer
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, følelse af frustration og vrede
- Indadreagerende, trækker sig fra sociale relationer
- Hyperaktivitet
- Hypersensitivitet
- Selvdestruktiv og selvskadende adfærd
- Udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå vold eller afsløring heraf
- Påklædning - skjuler f.eks. blå mærker
- Overtilpassethed
- Vanskeligheder med at regulere følelser
- ”Små voksne”

Hvis du har mistanke eller viden om vold, er det vigtigt at undersøge, om der også har været seksuelle krænkelse mod barnet eller den unge.

Småbørn

Fysiske tegn

- Rødmen, irritation omkring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Smerte, kløe, udslæt omkring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Vaginal blødning, blødning fra kønsorganer og endetarmsåbning, blærebetændelse, skedekatar
- Blod i underbukserne
- Have svært ved at gå eller sidde
- Mave- og fordøjelsesvanskeligheder
- Klager over utilpashed
- Stoppe ting/objekter op i skede- og endetarmsåbning
- Ufrivillig vandladning, encoprese (afføring)
- Revner i mundvige, sår i munden
- Pådragelse af seksuelt overførte sygdomme
- Synkebesvær, ubehag i forhold til bestemte fødevarer
- Usædvanlig kropslugt (sæd)
- Følger ikke normal vækstkurve

Psykiske tegn

- Humørsvingninger
- Tristhed
- Angst
- Uforklarlig gråd, skrigeture
- Mareridt, bange for at falde i søvn
- Udvide ligegyldighed, robotlignende adfærd
- Ensomhedsfølelse
- Isolation
- Reagerer ikke på opfordring på kontakt, trækker sig ind i sig selv / i en skal
- Mistillid til voksne, utryk tilknytning
- Dissociation
- Ukritisk i kontakten til andre

Mellemstore børn

Fysiske tegn

- Mellemstore børn vil udvise de samme fysiske tegn og symptomer som småbørn.

Herudover:

- Psykosomatiske klager over smerter i underlivet, hovedpine, mavepine m.m.
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne

Psykiske tegn

- Mellemstore børn vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn.

Herudover:

- Lav selvfølelse, magtesløshed, apati
- Skyldfølelse
- Skamfølelse
- Begyndende depression
- Indadvendthed

Teenagere

Fysiske tegn

- Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.

Herudover:

- Tidlig seksuel aktivitet
- Tidlig graviditet og abort
- Forsøg på at tilbageholde/skjule fysisk udvikling

Psykiske tegn

- Teenagere vil udvise de samme psykiske tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.

Herudover:

- Depression
- Mistillid til andre
- Manglende identitetsfølelse
- Forvirret omkring kønsidentitet

Sociale og adfærdsmæssige tegn - seksuelle overgreb

Småbørn

- Ændring i adfærd
- Seksualiseret adfærd, overdreven/ tvangspræget onani
- Usædvanlig interesse i og viden om seksualitet ud over alders- og udviklingsmæssigt niveau
- Koncentrationsvanskeligheder f. eks. ved leg og samvær med andre
- Leg med dukker, hvor seksuelle overgreb illustreres
- Regredierende adfærd, babysprog
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, sparke, slå, bide
- Hyperaktivitet
- Frustration og vrede
- Frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- Umotiveret gråd
- Tavshed
- Påførelse af selvforskyldt smerte, banke hovedet ind i ting, trække i hår, skære i sin krop

Mellemstore børn

- Mellemstore børn vil udvise de samme sociale tegn og symptomer som småbørn.
- Herudover:
- Indlæringsvanskeligheder, manglende koncentration
 - Udviser voksen seksuel adfærd, gå forførende, flirtende, påfaldende påklædning
 - Manglende blufærdighed eller overdreven blufærdighed i forhold til egen krop og i relation til omgivelserne
 - Begyndende selvdestruktiv adfærd
 - Tab af kompetencer
 - Begyndende udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå seksuelle overgreb eller afsløring heraf
 - Mobning
 - Begyndende selvmordstanker

Teenagere

- Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.
- Herudover:
- Selvskadende adfærd, cutting, selvmordstanker- og forsøg
 - Spiseforstyrrelser
 - Alkohol- og stofmisbrug
 - Udviser pseudo modenhed
 - Hemmelighedsfulde, skamfulde
 - Udvikling af specielt kropssprog, kropsholdning

Særligt udsatte børn og unge

Udover at være opmærksom på tegn og reaktioner på overgreb er det væsentligt at kende til faktorer, der gør børn særligt sårbare i relation til vold og seksuelle overgreb.

Forskning viser, at tre grupper af børn og unge er i særlig risiko for at blive udsat for vold og seksuelle overgreb. Det drejer sig om børn og unge, der enten har en funktionsnedsættelse, er anbragt uden for hjemmet eller er socialt udsat.

Børn og unge med funktionsnedsættelser

Børn og unge med funktionsnedsættelser er mere udsatte for seksuelle og voldelige overgreb end børn og unge uden funktionsnedsættelser. Deres funktionsniveau kan gøre det sværere at opdage overgreb.

Disse børn og unge har ofte andre typer relationer end deres jævnaldrende, da de ofte undersøges, udredes og behandles, og kan være afhængige af hjælp til personlig pleje eller støtte. Dette kan påvirke deres adfærd og deres evne til at mærke egne grænser og sige fra. Regelmæssig kropskontakt i forbindelse med støtte til hygiejne og behandling kan påvirke deres følelse af ejerskab over egen krop og gøre det sværere for dem at sætte grænser for kontakt, både seksuel og voldelig.

Det kan også være udfordrende at forstå og tolke reaktioner hos børn og unge med funktionsnedsættelse, især hvis de har svært ved at kommunikere. Derfor er det vigtigt at være ekstra opmærksom på reaktioner, som ikke umiddelbart kan forklares, og som bør undersøges nærmere.

Som udgangspunkt skal du som fagperson være opmærksom på den samme adfærd og tegn hos børn og unge med handicap, som hos børn og unge generelt. Se vejledende oversigter på siderne 8, 9 og 10.

Børn og unge anbragt udenfor hjemmet

Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, kan ofte have ekstra behov for omsorg og opmærksomhed. Dette skyldes, at de ikke altid har fået stabilitet og omsorg fra deres forældre under opvæksten. Manglen på stabilitet kan gøre dem mere sårbare og øge risikoen for, at de udsættes for seksuelle overgreb. Disse overgreb kan begynde som eller blive forvekslet med interesse, varme og omsorg. Desuden har mange af disse børn oplevet, at voksne har overskredet deres grænser, hvilket kan gøre det svært for dem at kende deres egne grænser og sige fra over for andre.

Socialt udsatte børn

Socialt udsatte børn dækker f.eks. over, at de har dårlig trivsel og lavere fagligt niveau i skolen end jævnaldrende, og at deres forældre har et lavere uddannelsesniveau og svagere arbejdsmarkedstilknytning. Børnene er mere modtagelige over for den opmærksomhed og manipulation, som en krænkende person kan bruge til at muliggøre overgrebet. Det er vigtigt at understrege, at barnet ikke udsættes for et overgreb på grund af sin sårbarhed, men fordi en voksen udnytter eller misbruger den sårbarhed til at begå overgrebet – fysisk eller digitalt.

Håndtering af bekymring, mistanke og konkret viden

Der kan skelnes mellem tre grader af viden. Graden af viden har betydning for, hvordan du som fagperson skal handle, når du får kendskab til eller mistanke om overgreb mod børn og unge. De tre typer af viden er:

Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at noget er galt med et barn eller barnets familie. Det er ikke baseret på konkret viden om en specifik handling eller person. En bekymring bør først føre til, at barnet/den unge bliver observeret over en periode. En samtale med forældrene kan også overvejes, medmindre bekymringen handler om, at forældrene begår overgreb (fysisk, psykisk eller seksuelt) mod barnet/den unge.

Som medarbejder skal du drøfte din bekymring med din leder og aftale, hvordan observationen af barnet skal foregå, og om der skal være en samtale med forældrene.

Mistanke

Mistanke er mere end blot en bekymring. Det kan handle om, at barnet/ den unge kan have været udsat for fysisk eller psykisk vold, digital krænkelse eller seksuelt grænseoverskridende adfærd fra en voksen eller andet barn/ung. Mistanken kan opstå på baggrund af observationer af barnet, barnets egne udsagn, udsagn fra andre, eller oplysninger du har fået på anden vis.

Se vejledning og pejlemærker for mistanke om voldelige overgreb på side 8 og seksuelle overgreb på side 9 og 10. Som medarbejder skal du drøfte din mistanke med din leder, og der skal udarbejdes en underretning.

Viden

Konkret viden handler om de situationer, hvor et barn eller en ung har været udsat for en konkret handling eller overgreb begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet/den unge, en tilståelse fra krænkeren eller fra vidner.

Som medarbejder skal du drøfte din viden med din leder, og der skal udarbejdes en underretning.

Før en underretning

Er du i tvivl, kan du hente sparring ved Børn og Familie, tlf. 2790 4242

Handleplan før en underretning:

- Observer barnet i dagsinstitution/skole m.m.
- Tal med barnet, hvad oplever barnet – oversigt over hvad du må tale med barnet om på side 13.
- Drøftelse af observationer i samarbejde med ledelse, forældre (hvis mistanken ikke retter sig mod forældrene) og kollegaer
- Er resultatet af dine observationer en mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb mod den unge, skal du underrette kommunen

Hvad må jeg tale med barnet om?

Når du får mistanke eller viden om, at et barn udsættes for vold eller seksuelle krænkelser, spiller du en vigtig rolle som fagperson, lærer eller pædagog, der har med barnet at gøre i hverdagen. Barnet vil have mange følelser og reaktioner, og det har behov for, at du fortsat drager omsorg for det, og skaber en tryk, forudsigelig og genkendelig hverdag, selvom situationen er vanskelig.

Det varierer, om barnet eller den unge, der har været udsat for overgreb, ønsker at tale om det. Men hvis barnet eller den unge vælger at tale om det, er det vigtigt, at du tør lytte og kan rumme det, der bliver fortalt.

Du skal være særlig opmærksom på samtaler med børn og unge med funktionsnedsættelser eller børn og unge, der er særligt udsatte. Du kan søge sparring hos Børn og Familie i forbindelse med samtalen.

Du må:

- Være opmærksom på ikke-verbale tegn i barnets adfærd og reaktioner, både når du lytter eller under leg. Hvis du ser børn lege på en seksualiserende måde, er det vigtigt at stille nysgerrige og anerkendende spørgsmål om legen uden at være fordømmende.
- Stille nysgerrige og anerkendende spørgsmål om de omstændigheder, der omgiver hændelsen.
- Stille forståelses- eller afklarende spørgsmål til barnet.
- Være nysgerrig uden at gå i for mange detaljer.
- Spørge barnet om, hvad der skete før den episode, hvor du modtog oplysningen om vold eller seksuelt overgreb.
- Spørge om krænkeren altid opfører sig på den måde, f.eks. som et led i opdragelsen.
- Spørge om barnet eller den unge kender krænkeren, og hvilken relation de har til dagligt.
- Stille nysgerrige spørgsmål for at afklare, om barnet virkelig mener det, de siger, og brug de samme ord som barnet. F.eks. hvad menes der med ”pilleri”, ”besøg om aftenen”, ”at slå” osv.

Du må ikke:

- Komme med forslag til, hvad der kan være sket.
- Fortsætte med at spørge om det samme, hvis du ikke får et konkret svar - noter i stedet dine observationer.
- Afhøre barnet - dette er politiets opgave.

Underretningspligt

Når du opdager, at et barn eller en ung under 18 år er i fare for sin udvikling og sundhed, er du forpligtet til at underrette kommunen. Der er to typer af underretningspligt: almindelig og skærpet.

Som privatperson har du almindelig underretningspligt

Enhver, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år udsættes for vanrøgt eller andre forhold, der er til fare for dets udvikling eller sundhed, som vold, mishandling, seksuelle overgreb, digitale krænkelser eller omskæring af piger mv., skal underrette kommunen ifølge barnets lov § 135.

Som fagperson har du skærpet underretningspligt

Som fagperson har skærpet underretningspligt ifølge barnets lov § 133. Dette betyder, at hvis du mistænker, at et barn har været udsat for seksuelle eller voldelige overgreb i dit arbejde, skal du underrette Myndighed. Det er din pligt som medarbejder at reagere og handle på din bekymring, selv om dine kolleger eller leder måske ikke er enig. Du behøver ikke deres godkendelse eller tilladelse til at underrette. Din vurdering som fagperson er afgørende. Selvom der allerede er et samarbejde i gang gennem kommunen, skal du stadig underrette.

Du har tavshedspligt som en del af din stilling, men underretningspligten er den eneste undtagelse, der tillader dig at bryde tavshedspligt lovligt.

Den gode underretning

Det er vigtigt, at du beskriver din mistanke eller viden så præcist som muligt i din underretning.

Her er nogle gode ting at huske på, når du laver en underretning:

- Barnets oplysninger og forældremyndighed.
- Kontaktoplysninger.
- Hvorfor du er bekymret for barnet.
- Hvad fik dig til at få mistanke eller viden, inklusive samtaler, handlinger, leg eller emner, der udløste oplysningen?
- Observationer af barnet og forældrene.
- En generel beskrivelse af barnet, inklusiv fysisk, psykisk og social status. Har der været ændringer?
- Samarbejde med forældrene.
- Barnets fremmøde.
- Din relation til barnet.
- Andre vigtige eller relevante oplysninger.

Når du beskriver dine observationer, skal du huske at inkludere følgende:

- Barnets alder.
- Barnets modenhedsniveau.
- Livsvilkårene for barnet.
- Konteksten, hvor barnets mistriksel eller bekymrende adfærd opstår.
- Konkrete observationer og eventuelle udtalelser fra barnet selv.

Det er vigtigt, at din underretning er så detaljeret som muligt.

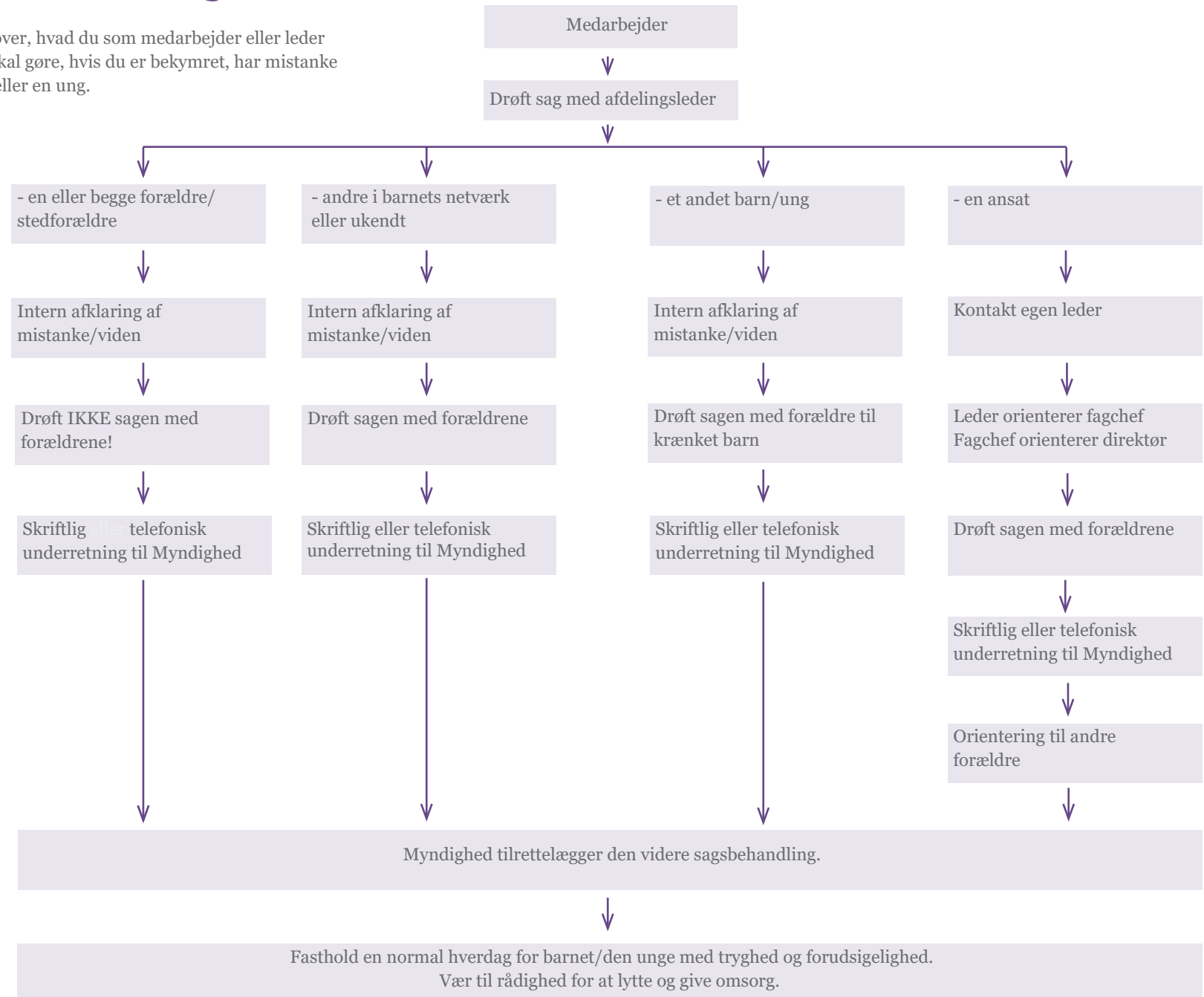
Det er vigtigt at være opmærksom på, at tegn på mistriksel kan skyldes forskellige belastninger i barnets liv, såsom forældres skilsmisse, sygdom eller død i familien, eller problemer i skolen. Manglende trivsel kan også være tegn på omsorgssvigt, eller at barnet ikke får opfyldt sine grundlæggende udviklingsbehov.

Hvis du oplever, at kommunen ikke handler tilstrækkelig hurtigt eller seriøst på din underretning, kan du informere Ankestyrelsen om din bekymring på tlf. 3341 1200.

Handleveje - Ved mistanke og konkret viden?

Nedenstående figur giver et overblik over, hvad du som medarbejder eller leder af en institution, skole eller afdeling skal gøre, hvis du er bekymret, har mistanke eller viden om overgreb mod et barn eller en ung.

Hvis der er mistanke mod...

Hjælp

Du kan hente vejledning ved Børn og Familie, på tlf. 2790 4242.

Få hjælp

- Hvis du er i tvivl om forældrene skal orienteres inden underretning.
- Ved ønske om hurtig kontakt til politiet pga. sikring af bevismateriale. Retmedicinsk undersøgelse skal foretages senest 72 timer efter overgreb.

Anmeldelse til politiet foretages af af Myndighed.

Ved mistanke/viden rettet mod forældre/ stedforældre

Hvis mistanken retter sig mod forældre eller stedforældre, er der særlige retningsslinjer vedrørende kontakt med forældre. Sagen må ikke drøftes med forældrene af hensyn til den efterfølgende efterforskning. Kontakten til forældrene håndteres af Børn og Familie eller af politiet.

Hvad gør du som medarbejder?

- Drøft og afklar eventuelt din mistanke med en kollega, der også kender barnet
- Informer din leder om mistanken eller nærmeste tilgængelige leder – vent ikke på din normale leder er tilbage.
- Nedskriv hvilke observationer, reaktioner og hændelser der ligger til grund for mistanken – undgå at fortolke på beskrivelserne.
- Hvis mistanken kommer fra en pårørende eller andre, nedskriv deres beskrivelse af mistanken og brug gerne deres ordvalg - undgå at fortolke på beskrivelserne.
- Vis omsorg og lyt til barnet eller den unge, men undgå at spørge ind til detaljer om det mulige overgreb.
- Tal ikke om din mistanke eller viden med personer, der ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du som leder?

- Vurder de oplysninger, du har modtaget, herunder om de umiddelbart giver anledning til at underrette kommunen.
- Støt din medarbejder i at håndtere sagen, mens udredningsprocessen foregår i Børn og Familie.
- Husk at tage notater om forløbet.

Ved mistanke/viden rettet mod andre i barnets netværk eller en ukendt

Hvis mistanken ikke retter sig mod nogen specifik person, skal forældrene inddrages, og der skal tages kontakt til Børn og Familie.

Hvad gør du som medarbejder?

- Drøft og afklar eventuel din mistanke med en kollega, der også kender barnet.
- Informer din leder om mistanken eller nærmeste tilgængelige leder – vent ikke på din normale leder er tilbage.
- Nedskriv hvilke observationer, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at fortolke på beskrivelserne.
- Hvis mistanken kommer fra en pårørende eller andre, nedskriv deres beskrivelse af mistanken og brug gerne deres ordvalg - undgå at fortolke på beskrivelserne.
- Vis omsorg og lyt til barnet eller den unge, men undgå at spørge ind til detaljer om det mulige overgreb.
- Tal ikke om din mistanke eller viden med personer, der ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du som leder?

- Vurder de oplysninger, du har modtaget, herunder om de umiddelbart giver anledning til at underrette kommunen.
- Støt din medarbejder i at håndtere sagen, mens udredningsprocessen foregår i Børn og Familie.
- Husk at tage notater om forløbet.

Ved mistanke/viden rettet mod et andet barn

Hvis mistanken retter sig mod et andet barn i samme skole, dag- eller døgninstitution, fritidstilbud etc., er det vigtigt i første omgang at sikre, at der ikke sker yderligere overgreb og vurdere på, hvordan man mest hensigtsmæssigt kan tage hånd om begge børn. Begge børn har behov for hjælp og støtte.

Hvad gør du som medarbejder?

- Overrasker du børnene i situationen, så spørg dem på en neutral måde, hvad de laver/leger, og hvad de eventuelt har set eller kender denne leg fra? Lyt til børnene og undgå at afhøre dem.
- Er der tale om seksuelt grænseoverskridende aktivitet børn imellem, kan du benytte nedenstående skema i forbindelse med vurdering af mistanke om eventuel overgrebsadfærd eller Bekymringsbarometeret fra JanusCentret.
- Drøft og afklar eventuel din mistanke med en kollega, der også kender barnet.
- Informer din leder om mistanken eller nærmeste ledige ledere - vent ikke på din normale leder er tilbage.
- Nedskriv hvilke observationer, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at fortolke på beskrivelserne.
- Hvis mistanken kommer fra en pårørende eller andre, nedskriv deres beskrivelse af mistanken og brug gerne deres ordvalg – undgå at fortolke på beskrivelserne.
- Tal ikke om din mistanke eller viden med personer, der ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du som leder?

- Vurder de oplysninger, du har modtaget, herunder om karakteren af oplysninger tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation. Det kan være svært at vurdere, om det er en situation, der kræver underretning. Ved tvivl kontakt Børn og Familie for vejledning.
- Ved leg og aktiviteter, der vækker bekymring om et seksuelt overgreb eller vold, skal kommunen altid underrettes, både i forhold til det barn, der er blevet udsat for overgreb af et andet barn, og i forhold til det barn, der har udsat et andet barn for overgreb.
- Ved samtalen med forældrene skal de orienteres om, at der skal indsendes en underretning til kommunen på hvert af børnene, så de kan få den relevante hjælp og støtte.
- Støt din medarbejder i at håndtere sagen, mens udredningsprocessen foregår i Børn og Familie.
- Husk at tage notater af forløbet

Skemaet er en model, der analyserer fire karakteristika ved den aktivitet, der foregår mellem børnene.

- Hvad er kendetegnende for den motivation, der kan spores i aktiviteten mellem børnene?
- Hvilken relation har børnene til hinanden?
- Hvilken form for aktivitet er der tale om?
- Hvilke følelser er forbundet med aktiviteten?

	Legitim adfærd	Bekymrende adfærd
Motivation	Nysgerrighed	Kontrol, hævn, tvang
Relation	Gensidig, fælles interesse, enighed	Ulighed i magt/viden, mobberelation, oplevet mangel på valgmulighed
Aktivitet	Aldersrelateret, undersøge, berøre	EksPLICIT gentagelse af voksensex: slikke, sutte, penetrering af kropshuller med penis, finger eller andre ting
Emotion/effekt	Lyst, munterhed, behag (også seksuelt), ophidset, spænding	Følelse af overmagt, vrede, skadefryd, evt. seksuel ophidselse (hos ofret: ulyst, skam, angst, skyld)

Ved mistanke/viden rettet mod en ansat

Hvis mistanken retter sig mod en ansat, skal der tages kontakt til lederen af institutionen. Dette indebærer både en personalesag og en børnesag. Der skal foretages orientering til de berørte, herunder forældre og børn, enten gennem individuelle samtaler og/eller ved indkaldelse til fælles møde.

Hvad gør du som medarbejder?

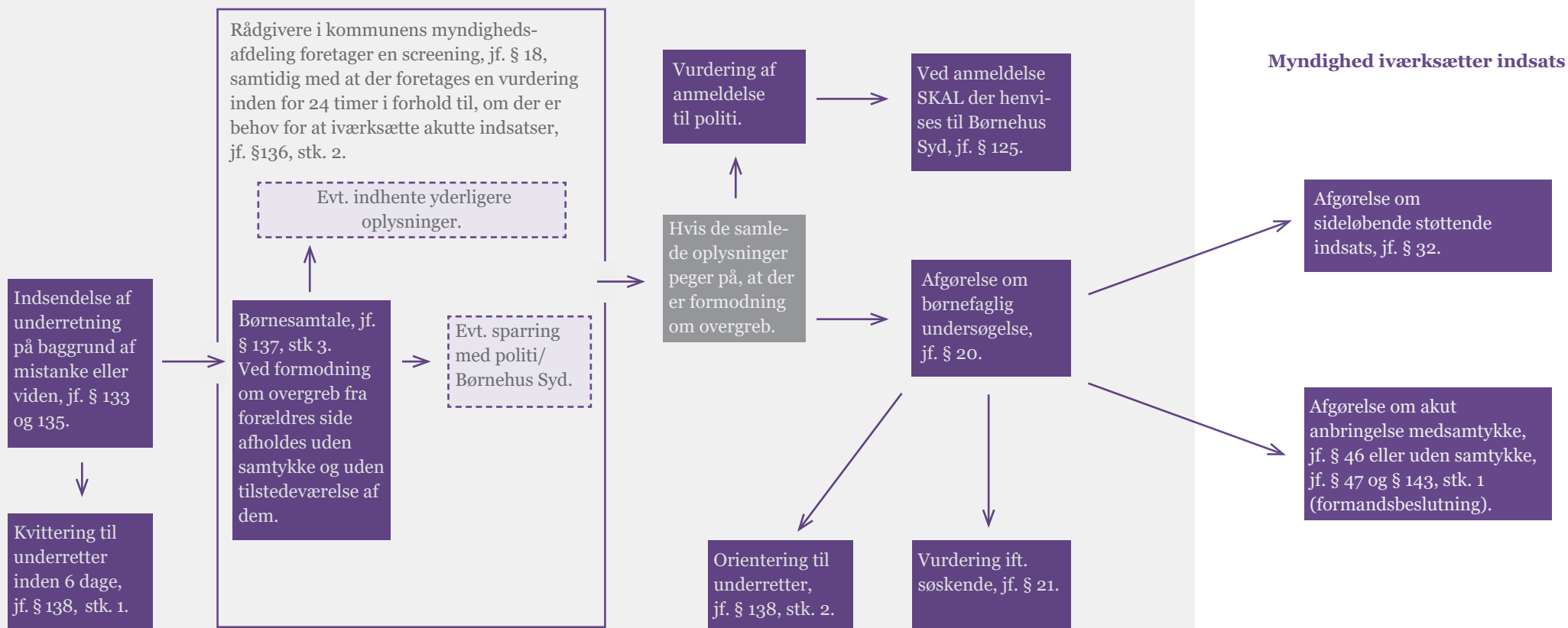
- Noter hændelser og de handlinger, der følger mistanken.
- Hvis forældre henvender sig til dig med bekymringer eller mistanke om et seksuelt overgreb eller vold mod deres barn, kan du bede dem om at nedskrive deres samtaler med barnet.
- Kontakt din leder – og kun din leder – hvis du har mistanke eller viden om et seksuelt overgreb eller vold begået af en anden ansat. Det er vigtigt, at du ikke involverer den kollega, som mistanken retter sig imod – husk også din tavshedspligt.
- Din leder har ansvaret for at følge op på sagen. Hvis din viden er rettet mod din leder, skal du kontakte lederens leder, f.eks. områdelederen eller fagchefen, som har ansvaret for at inddrage HR.
- Vis omsorg og lyt til barnet eller den unge, men undgå at spørge ind til detaljer om det mulige overgreb.
- Tal ikke om din mistanke eller viden med personer, der ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du som leder?

- Vurder tyngden af den skriftlige og mundtlige information du har fået fra medarbejdere, forældre eller andre. Kontakt din leder og/eller din fagchef for at koordinere det videre forløb, herunder om der er grundlag for at politianmelde.
- Udarbejd et notat om henvendelsen og mistanken samt hvad der er foretaget i sagen.
- Informer det pågældende barns forældre.
- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken straks og for at sende en underretning til Børn og Familie.
- Da der er tale om en personalesag, skal du i samarbejde med lederen og fagchefen koordinere det videre forløb med personalejuristen i HR. Derudover skal du i samarbejde med dem vurdere, om og hvornår det er relevant at orientere øvrige ansatte, de andre forældre, bestyrelsen m.v. Orientering af forældre skal koordineres med politiet og Børn og Familie.

Underrettningsprocessen

Hvad sker der, når en underretning om overgreb sendes til Myndighed

Vurdering af underretning

Myndighed skal inden for 24 timer efter modtagelsen af en underretning vurdere, om barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare, så der straks kan iværksættes en akut indsats over for barnet eller den unge.

Ved behandling af en underretning om overgreb mod et barn eller en ung skal Myndighed gennemføre en børnesamtale med barnet eller den unge for at vurdere, om barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare.

Ved underretning om overgreb begået af en forælder skal samtalen finde sted uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og uden dennes tilstedeværelse.

Samtalen kan undlades i det omfang, barnets eller den unges modenhed eller sagens karakter taler imod at gennemføre samtalen.

For at sikre barnet bedst muligt, skal forældrene inddrages, hvis overgrebet ikke er begået af dem. Forældrene udgør en vigtig ressource og har ret til at blive underrettet og inddraget i barnets sag.

Myndighed vil ved behov indhente yderligere oplysninger fra f.eks. daginstitution/skole eller sundhedsvæsenet.

Myndighed kan også sparre med politiet eller Børnehus Syd i forhold til vurderingen.

Såfremt det på baggrund af screeningen og 24-timers vurderingen antages, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare, kan Myndighed iværksætte akut støtte i hjemmet eller anbringe barnet/den unge med eller uden samtykke.

Hvis Myndighed vurderer, at der ikke er behov for en akut indsats, overgår den pågældende underretning til almindelige sagsgange for indkomne underretninger, hvor Myndighed vil foretage en screening med det formål at vurdere, om der er behov for at få barnets eller den unges støttebehov belyst nærmere. Hvis det er tilfældet, vil Myndighed afgøre, hvor omfattende en undersøgelse der så er behov for.

Børnefaglig undersøgelse

Underretninger der giver anledning til formodning eller viden om overgreb, fører altid til en børnefaglig undersøgelse.

Vurdering af søskende

Ved formodning om vold og overgreb skal der udarbejdes en børnefaglig undersøgelse på søskende under 15 år i husstanden. Det kan i særlige tilfælde undlades.

Andre instanser

Når der er en anden instans (f.eks. politi eller sygehus) involveret i sagsbehandlingen, og der skal gennemføres en børnefaglig undersøgelse, inddrager Myndighed Børnehus Syd, som kommunen er tilknyttet.

Myndighed bevarer ansvaret for barnet eller den unge under hele forløbet i børnehuset.

Under behandling af en sag, hvor børnehuset benyttes, kan personalet i børnehuset, politiet, anklagemyndigheden, sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersoner og kommunale myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge, indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende barnets eller den unges personlige og familiemæssige omstændigheder.

Dette kan kun ske, hvis udvekslingen anses for nødvendig af hensyn til barnets eller den unges sundhed og udvikling, jf. barnets lov § 126.

Læs mere omkring politiets og Børnehus Syds inddragelse i sager vedrørende overgreb på side 21.

Afgørelse

På baggrund af screening og 24-timers vurderingen kan Myndighed vurdere, om der skal iværksættes en støttende indsats, eller der kan træffes afgørelse om en anbringelse sideløbende med udarbejdelsen af en børnefaglig undersøgelse.

Kvittering og orientering til underretter

Kommunen skal senest 6 hverdage efter at have modtaget en underretning sende en bekræftelse herom til underretter.

Kommunen skal orientere fagprofessionelle underrettere, som er omfattet af skærpet underretningspligt, om hvorvidt underretningen har givet anledning til afdækning, undersøgelse eller indsatser. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, f.eks. særlige hensyn til det pågældende barn eller unge.

På baggrund af et konkret skøn kan kommunen vælge at orientere underretter, om hvilken type indsats der er iværksat og om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningerne vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som underretter kan yde barnet eller den unge.

Øvrige inddragelser i sagen

Det regionale børnehus - Børnehus Syd

Børnehuset bistår kommunen med at udrede sager om overgreb mod børn og unge.

Hvis det vurderes, at barnet eller den unge har behov for støtte, skal Myndighed undersøge barnets eller den unges forhold. Myndighed er forpligtet til at benytte det regionale børnehus som en del af den børnefaglige undersøgelse ifølge barnets lov §§ 20-22 i sager, hvor der er viden eller mistanke om overgreb.

Børnehusets indsats består af en udredning og undersøgelse af barnets eller den unges forhold for at afdække behovet for særlig støtte efter overgrebet. Undersøgelsen er en del af den børnefaglige undersøgelse.

Børnehusets sundhedsfaglige personale kan deltage i samråd og samtaler omkring barnet eller den unge og vurdere behovet for en sundhedsfaglig indsats.

I forbindelse med efterforskning anvender politiet børnehusets børnevenligt indrettede videoafhøringslokale til at foretage videoafhøring af barnet eller den unge. Politiet orienterer forældremyndighedens indehaver om videoafhøringen. Hvis mistanken er rettet mod en eller begge forældre, vil politiet hente barnet i skolen eller dagtilbuddet samtidig med, at forældrene orienteres. Som udgangspunkt koordinerer politiet med professionelle i barnets omgangskreds for at sikre barnet. Politiet kan også beslutte, om barnet må få en tryghedsskabende person med, f.eks. en pædagog fra barnets institution.

Sideløbende med politiets og sundhedsvæsenets indsats kan børnehusets personale vurdere, om det er relevant at tilbyde krisestøtte og psykologbehandling til barnet eller den unge eller de nære relationer.

Politiet

I tilfælde af formodning om strafbare forhold vil politiet, enten på eget eller efter en anmeldelse, indlede en efterforskning for at vurdere, om der er grundlag for strafforfølgning i sagen.

Når politiet modtager en anmeldelse, bliver den nøje vurderet af ledelse og sagsbehandler. Anmeldelser om overgreb mod børn og unge prioriteres højt, og indsamlingen af nødvendige oplysninger begynder straks.

Når efterforskningen er startet, er politiet den styrende instans, og det er vigtigt, at alle samarbejdspartnere koordinerer tæt med politiet. Politiet vurderer også, om der er behov for en retsmedicinsk undersøgelse.

Som en del af efterforskningen skal barnet i relevante tilfælde undersøges for skader eller spor efter overgrebet. I sager om overgreb mod børn er det ofte vidneudsagn fra børnene, der bærer sagen, da der sjældent findes fysiske beviser. Vidneudsagn fra børn til og med 14 år kan optages på video og afspilles i retten som bevis. I særlige tilfælde kan børn over 14 år også videoafhøres, hvis det er begrundet i deres udvikling og psykiske tilstand ifølge Retsplejelovens § 745 e, stk. 1, nr. 1 og nr. 2.

Den nedre aldersgrænse for afhøring af børn er flydende og vurderes i hvert enkelt tilfælde af politiet i samråd med de involverede samarbejdspartnere.

Det er meget vigtigt, at vidneudsagnene er autentiske, og derfor afhører politiet ofte barnet så tidligt som muligt i forløbet. Det er afgørende, at barnets forklaring ikke påvirkes. Politiet kan også afhøre personer i barnets nærmiljø, herunder personale i berørte institutioner.

Politiet afgør, om der kan rejses sigtelse. I nogle tilfælde kan det føre til anholdelse og varetægtsfængsling for at sikre den videre efterforskning.

Det kan være vanskeligt at skaffe tilstrækkeligt grundlag for at rejse sigtelse eller tiltale i disse sager. Nogle gange kan politiet være nødt til at indstille efterforskningen uden at rejse sigtelse. Sagen bliver henlagt, og politiet informerer de involverede parter om afgørelsen. Hvis der har været rejst sigtelse, eller barnet er blevet videoafhørt, kan anklagemyndigheden opgive påtale, hvis der ikke er tilstrækkeligt grundlag for tiltale mod den mistænkte.

Hvis der har været mistanke mod en ansat i en institution, skole eller lign., kan politiet deltage i informationsmøder med personale og forældregruppe efter en konkret vurdering. Politiets oplysninger vil være begrænset til generelle informationer om efterforskningen på grund af tavshedspligt.

Pressehåndtering

Ved pressehenvendelser i sager om vold eller seksuelle overgreb skal lederen kontakte kommunens Presseberedskab.

Oplysninger om presseberedskabet kan findes på Insite under **Presseberedskab og krisekommunikation**.

Støtte og vejledning

Indsætter i forbindelse med vold og seksuelle overgreb kan variere og bliver tilpasset den enkelte situation og de berørte børn og familier.

Ofte sker indsatsen i et tværfagligt samarbejde, hvor både familien og barnets skole/institution inddrages.

Ved pludselige hændelser omkring børn og unge i Sønderborg Kommune tilbydes støtte og vejledning gennem en kriseindsats. Formålet med kriseindsatsen er at skabe tilpas ro omkring børn og unge, der oplever voldsomme krisesituationer, samt deres familier og dagtilbud/skole. Indsatsen tilpasses konkret til den enkelte episode.

Personale og ledelse i den berørte institution

Medarbejdere, der har været involveret i den pågældende hændelse omkring barnet eller den unge, kan få psykologisk krisehjælp.

Den ansvarlige leder eller den valgte arbejdsmiljørepræsentant på området kan kontakte Krisekorpset.

Yderligere information kan findes på Insite under **Psykologisk krisehjælp**.

Personale og ledelse kan få hjælp i forhold til pædagogisk praksis af Kriseteamet ved at kontakte Børn og Familie. Yderligere information kan findes på Insite under **Akut kriseindsats**.

Børne- og ungegrupper

Kriseteamet yder kriseintervention for børn og unge under 18 år i dagtilbud og skole, som en støtte for det pædagogiske personale omkring en krisesituation. For henvendelse til kriseteamet kontaktes Børn og Familie.

Familier

Forældre og børn/unge, der har været involveret i en krisesituation, kan kontakte Børn og Familie.

Der er mulighed for at få op til 3 understøttende samtaler sideløbende med vurdering af videre behov i Børn og Familie.

Kontaktoplysninger

Kriseteamet

Børn og Familie på tlf. 2790 4242

Krisekorpset for medarbejdere

Nordisk Krisekorps på tlf. 6011 1144

Videnscentret SISO

SISO – Videnscenteret for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn – er det nationale videnscenter til bekæmpelse af vold og seksuelle overgreb mod børn. SISO yder blandt andet rådgivning og konsulentbistand til kommuner, udgiver relevant materiale og redskaber vedr. emnet.

<https://www.sbst.dk/boern/overgreb>

Den professionelle tvivl – En håndbog om tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge

Indeholder dels inspirationsmateriale til kommunernes arbejde med tidlig opsporing af overgreb, dels formidling af aktuelt bedste viden om de forskellige former for overgreb – seksuelle overgreb, fysisk vold og psykisk vold mod børn og unge.

<https://www.sbst.dk/udgivelser/2022/den-professionelle-tvivl-en-haandbog-om-tidlig-opsporing-af-overgreb-mod-boern-og-unge>

VIVE – Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb

Rapportens fokus er på at identificere, hvilke mekanismer der kan fremme eller hindre, at børn og unge fortæller om vold og seksuelle overgreb, samt afdække børnenes og de unges oplevelser med håndteringen af disse sager.

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/boern-og-unges-erfaringer-med-at-fortaelle-om-vold-og-seksuelle-overgreb-3vypl1dv/>

Fysisk og psykisk vold

<https://bornsvilkar.dk/stopvold/>

<https://levudenvold.dk/viden-om-vold/lovgivningen/socialfaglig-definition-af-psykisk-vold/>

<https://moedrehjaelpen.dk/holdepunkt/viden-og-raad/boerns-reaktioner-ved-vold-raadgivning/>

<https://politi.dk/anmeld-kriminalitet/stalking-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer/anmeld-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer>

Seksuelle overgreb

<https://redbarnet.dk/anmeld-det/viden-og-fakta-om-seksuelle-overgreb/>

Overgreb mod børn med funktionsnedsettelse

<https://www.sbst.dk/boern/overgreb/overgreb-og-handicap>

Yderligere

DinSide – Børn og unges digitale indgang til information om Barnets Lov

<https://sonderborgkommune.dk/DinSide>

Bekymringsbarometer

<https://www.januscentret.dk/bekymringsbarometer/>

Børnerådet

<https://www.boerneraadet.dk/>

Børns vilkår

<https://bornsvilkar.dk/>

Bryd tavsheden

<https://brydtavsheden.dk/>

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

T: 8872 6400
post@sønderborg.dk

Sonderborgkommune.dk